

Mogelijke maatregelen bij negatieve effecten

Wanneer blijkt dat er schadelijke effecten te verwachten zijn op beschermde plant- en diersoorten, dan kan een activiteit soms zo aangepast worden dat schadelijke effecten kunnen worden voorkomen. Ook zijn er maatregelen die deze effecten kunnen verminderen of herstellen. De hieronder beschreven maatregelen zijn algemeen geldend voor veel soorten; de uitwerking van deze maatregelen is echter soort-specifiek. Meer gedetailleerde informatie over de maatregelen per soort kunt u vinden bij de genoemde soorten in de effectindicator en in de soortenstandaards. Overleg met uw gemeente welke maatregelen het best passen bij de door u geplande activiteit.

Inschakelen van een [ecologisch deskundige](#)

De activiteiten en werkzaamheden moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige met aantoonbare ervaring en kennis op het gebied van de soort. Hierdoor wordt er zorgvuldig gehandeld en wordt er voldaan aan de zorgplicht. Aanwezigheid van de soort en bepaalde activiteiten in hetzelfde plangebied vraagt om (ecologisch) maatwerk. Daarom dient te allen tijde de deskundige vooraf (of ook tijdens) de activiteiten te worden geraadpleegd.

Opstellen en gebruik van een ecologisch werkprotocol

Er moet een ecologisch werkprotocol opgesteld worden door een deskundige op het gebied van soort. Dit ecologische werkprotocol moet op de locatie aanwezig zijn en bij de werknemers bekend zijn. De activiteiten en werkzaamheden moeten aantoonbaar volgens dit protocol worden uitgevoerd. Hierdoor wordt er zorgvuldig gehandeld en wordt er voldaan aan de zorgplicht.

Werkzaamheden buiten de kwetsbare periode

Bij de planning van de werkzaamheden moet rekening gehouden worden met de seizoenactiviteiten van de soort, om verstoring in de meest kwetsbare perioden, zoals het broedseizoen, te voorkomen. Wanneer uit onderzoek blijkt dat aanwezigheid van de soort in het plangebied bevestigd of niet uitgesloten kan worden, moet in ieder geval worden voorkomen dat de voortplantingsplaatsen en de andere vaste rust- en verblijfplaatsen worden verstoord. Verstoring kan voorkomen worden door buiten deze kwetsbare perioden te werken. De kwetsbare perioden zijn specifiek voor een soort in combinatie met de aard van de werkzaamheden. Pas nadat vastgesteld is dat een verblijfplaats verlaten is, kan gestart worden met de werkzaamheden die deze verblijfplaats zouden kunnen verstoren. De genoemde perioden per soort kunnen eerder beginnen of later eindigen afhankelijk van de lokale klimatologische en meteorologische omstandigheden. Een deskundige op het gebied van de soort moet aangeven of er werkzaamheden kunnen plaats vinden.

Werkzaamheden faseren in ruimte en tijd

Deze maatregel houdt in dat een deel van elk type van de verblijfplaatsen en van het leefgebied van de soort in stand blijft door, in ieder geval tijdelijk, niet overal tegelijkertijd werkzaamheden uit te voeren. Fasering in tijd en ruimte kan bijvoorbeeld door eerst één deel van het plangebied aan te pakken, vervolgens wordt daarna het andere deel van het plangebied aangepakt. De maatregel moet ervoor zorgen dat er altijd voldoende geschikt leefgebied aanwezig blijft en er voldoende individuen van de soort in het gebied aanwezig blijven. Het faseren van de activiteiten of werkzaamheden in ruimte en tijd is per project maatwerk. Er moet altijd een deskundige op het gebied van de soort worden ingeschakeld. De te nemen maatregelen moeten in een werkplan worden vastgelegd en veelal op hun effectiviteit gemonitord worden.

Gebruik van diervriendelijke apparatuur of methoden

Het gebruik van diervriendelijke apparatuur en methoden zorgt ervoor dat de dieren de kans krijgen om te ontsnappen, zodat het aantal slachtoffers zo beperkt mogelijk zal zijn. Het doel van de maatregel is, om te voorkomen er individuen worden gedood als gevolg van de werkzaamheden of om ervoor te zorgen dat het leefgebied minder schade wordt toegebracht. De maatregel moet worden genomen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Welke apparatuur of methode wordt ingezet, is afhankelijk van de lokale situatie. Dit maakt dat per gebied en per project maatwerk nodig is.

Kwaliteitsverbetering bestaand leefgebied

Onderdelen van het leefgebied van de soort kunnen worden verbeterd, indien vast gesteld werd dat delen ervan niet (meer) geschikt zijn voor de soort. Het doel van het verbeteren van het leefgebied is dat de dieren in staat blijven voldoende voedsel en dekking te vinden en dat de voedselgebieden ook bereikbaar zijn vanuit de verblijfplaatsen. De maatregelen voor het leefgebied moeten voorafgaand aan de werkzaamheden worden uitgevoerd buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. In alle gevallen moet de nieuwe situatie de oorspronkelijke situatie zoveel mogelijk benaderen, zodat dezelfde functies blijvend vervuld kunnen worden.

Alternatieve verblijfplaatsen inrichten

Het doel van deze maatregel is om tijdig extra (nieuwe) verblijfplaatsen te creëren, daar deze elders in het leefgebied door de werkzaamheden verloren zullen gaan. Voor elke verblijfplaats die uiteindelijk niet behouden kan blijven, moeten een aantal alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn die voor minimaal eenzelfde aantal dieren dezelfde functie kunnen vervullen als de oorspronkelijke plaats die verdwijnt. De nieuwe verblijfplaatsen moeten zoveel als mogelijk dezelfde eigenschappen hebben als de oorspronkelijke verblijfplaatsen die verdwijnen. De nieuwe voorzieningen moeten tijdig voor de werkzaamheden aanwezig en functioneel zijn om de dieren te laten wennen aan deze alternatieve verblijfplaats voordat de bestaande verblijfplaatsen ongeschikt worden gemaakt. Tevens moeten de nieuwe verblijfplaatsen zo dicht mogelijk van de oorspronkelijke verblijfplaats gelegen zijn.

Ongeschikt maken van verblijfplaatsen

Voorafgaand aan de activiteiten of werkzaamheden moeten de oorspronkelijke verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt worden. Het ongeschikt maken van verblijfplaatsen kan slechts met een ontheffing worden uitgevoerd en moet plaatsvinden in buiten de kwetsbare periode. Een soortdeskundige moet worden ingeschakeld om de best passende methode te bepalen, uit te voeren en te controleren.

Wegvangen en verplaatsen dieren

In bijzondere gevallen kunnen individuen van de soort worden gevangen en verplaatst naar nabijgelegen geschikt leefgebied. Het doel van de maatregel is, te voorkomen dat individuen worden gedood als gevolg van de werkzaamheden.